

Kétszázötvenötöt
cikket csak ak-
kor küldünk viz-
sra, ha helyes
mellékletet. Ké-
rleteket hat hét-
nél tovább nem
őrzünk.

Előfizetés:
III. Kézirat-
osok 47.

A NŐ ÉS A TÁRSADALOM

A FEMINISTÁK EGYESÜLETE
ÉS A NŐTISZTVISELŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE
HIVATALOS KÖZLÖNYE

Cikkeket csak a
szoros engedelmé-
vel, lapunk egyéb
tartalmát A NŐ és
a társadalom meg-
nevezése mellett
szabad átvonni.

Előfizetés:
Andrássy utca 85.
Telefon 80-78.

TARTALOM: SchwimmerRózsa: Politika. – Wittelstaedt A.: Katonatisztek leányai. – Márkus Dezső dr.: A nő védelme a büntetőnovellában. – Glosszák. – F. G. Masaryk: Poligámia és monogámia. – Eva Van Roy: A németországi magánalkalmazottak állami nyugdíjbiztosítása. – Szemle. – Irodalom. – A Feministák Egyesületének hivatalos közleményei. – Nőtisztviselők Országos egyesületének hivatalos közleményei.

25 nő a finn parlamentben!

A júliusban lefolyt választások eredményeképp 25 nőt választottak képviselőnek. Az előbbi parlamentben 19 női képviselő volt A megválasztottak közül 13 a szociáldemokrata párthoz tartozik (azelőtt 10), 6 az ófinnhez (azelőtt ugyanannyi), 3 a svéd néppárthoz (azelőtt 1), 2 az újfinnhez (azelőtt ugyanannyi) és \ az agrárpárthoz (azelőtt egy sem volt). Éljenek finn testvéreink!

Pénzre van szükségünk! Ne adakozzunk más célra, mint a nők választójogának megszerzéséhez szükséges agitációra. Ügyünk minden barátja adjon és pedig haladéktalanul, mert most kell minden erőnk megfeszítenünk, hogy a döntéskor erőnk tanúságát adhassuk. Aki most nem tud áldozni legnagyobb ügyünkért, az nem akarja komolyan győzelmünket.

A FEMINISTÁK EGYESÜLETÉNEK
POLITIKAI BIZOTTSÁGA.

POLITIKA.

Írta: SCHWIMMER RÓZSA.

„Kisebb gondom is nagyobb annál” mondja ezer meg ezer magyar nő, aki előtt a választójog megszerzésének követelése felcsendül. Közömbösen elfordul e kérdéstől, önelégülten megelégszik az érdeklődésnek és a munkának legparányibb körével.

Ezek az asszonyok nem érzik még, mit jelent életükben a politika. Nem fogják föl értelemmel az élet és a politika közt fennálló szoros viszonyt. Nem ismerik fel azt a szerepet, melyet az élet nekik a politikában parancsolóan utal. Ha eszükbe jut a politika, közjogi gondok szakadatlan láncolata, a pártélet piszkos taktikája, a politikának csúfolt korrupció képzete áll lelki szemük előtt. S a többi, az életnek nevezett összetétel többi alkatrésze, mint a politikától független és érintetlen, különálló jelenség köti le érdeklődésüket és figyelmüket.

Pedig az élet a mai nőtől tolakodóan, hangosan követel politikai tevékenységet. Az újságok minden sorából megszólal hívó szava:

„Benzinrobbanás. Rettenetes tűzhalál. Csapdákban menthetetlenül elcsukott munkások. Gyereklányok, asszonyok, férfiak. Pusztulás, irtózatos pusztulás. Miért? Csak azért, mert nincs törvényünk, amely a munkás életét komolyan védené; mert ami nyomorúságos férctörvény léteznék is: nincs, aki törvényerejénél fogva szigorúan őrködnék végrehajtásán. Mert a férfiak politikája szerint az ipar felügyelő-mérnökök munkásvédelmi energiája a kazánok falain kénytelen megtörni. Asszonyok! Bele a politikába! Embervédelemre van szükség. Ti irgalmasnak, könyörületesnek vallj átok magatokat. Bele a politikába, hogy érzéseitek ott érvényesüljenek!

„Hajdúszoboszló: egy perc! Nem: Hajdúszoboszló: örökkévalóság. Vasúti szerencsétlenség. Borzalmas pusztulás, rettenetes halál, zúzott tagok, özvegyek árvák.” Csak azért, mert a politikusoknak nagyobb gondja egymás gyalázása, a pártpolitikai csipkedés, a személyes előnyök és érdekek istápolása, mint a forgalom biztonságának törvényes körülbástyázása, mint a közlekedés ember- és technikai anyagának

jó karban tartása. Bele a politikába, asszonyok! Hogy a vasút tovább ne maradjon tömegguillotine, hanem a modern Magyarország modern eszköze legyen.

„Pozsony, nem a történelmi nevezetességek, hanem a lépfenés hús városa. Halomra elpusztulnak a gyilkos eledel „élvezői”. Rettenetes sorsuk mellett eltölpül az országszerte napról napra, ezer meg ezer esetben előforduló élelmszerhamisítás okozta „szerencsés végű” mérgezés.” Csakazért eszünk lépfenés húst, mérges anyaggal kevert kolbászt, legjobb esetben vízzel hígított tejet, korpás kenyeret, csakazért vásároljuk méregdrága áron is mindezt a mérget, mert a törvényhozó uraknak a nép egészségénél, jóléténél ezerszer fontosabb a politikai barátok számára szerezhető állások lefoglalása és biztosítása.

„Szenzációs letartóztatás!” Fővárosi háziúrról kisütik, hogy összes bérpalotáit emberhúson szerezte. Leánykereskedő nagyban és kicsinyben. A leányok árusításából milliókra szert tett háziurat kéthavi fogházra és 600 korona bírságra ítélik. S a többi gazember nyugodtan üzheti gyalázatos mesterségét. Csak azért, mert amíg a férfiak maguk közt intézik a prostitúcióra vonatkozó törvényeket, addig szükséges a portéka szállítása, addig virulnia kell a leánykereskedelemnek.

Bele a politikába, asszonyok, ha azt akarjátok, hogy rend legyen ebben a szerencsétlen társadalomban, amelyben ma ragadozók módjára marcangoljuk egymást!

„Szombat esti késelés.” Az alkoholgöz megvadított egy legényt. Egyet? Egy legényt? Nem: legényeket, családapákat százával, ezrével, minden szombat éjjel. Vármegyék, községek elrendelik a pálinkaboltok bezárását szombat déltől hétfő reggelig. A kormány felricskázza határozataikat.” Csak azért, mert a férfiak parlamentjében nem akad ember, aki akár egy interpelláció erejéig is szembeszállna az alkohol megvédésében csökönyös kormányval.

Bármerre tekintetek, Magyarország asszonyai, pusztulást, bajt, romlást láttok! Bele a politikába, ha igaz szeretettel szeretitek hazátokat, ha azt akarjátok, hogy a civilizáció és kultúra útján haladjon társadalmi igazság és tisztaság felé!

Közel százhusz éve annak, hogy a „magyar anyák” bebocsátást kértek a törvényhozás gallériáira. Közel százhusz éve annak, hogy a karzatra bebocsátást nyertünk. Százhusz év után sem akarunk a karzatnál beljebb jutni?

A választójogi reformjavaslat benyújtásának történelmi perce közég! Most tétlenül várni az eseményeket: bűn! Mindenki tartsa

önmaga, családja és egész társadalmunk iránti kötelességnek a nők választójogának megszerzését.

Bele a politikába!

KATONATISZTEK LEÁNYAI.

Írta: WITTELSTAEDT A.

Ha a „létért való küzdelemről” hallunk, önkéntelenül nehéz munkát végző férfiakra gondolunk, gondterhes asszonyokra, kik helyzetük súlya alatt összeroskadnak, vagy a gép fölé hajló tüdővésztes varrónókra vagy félig agyonéhezett, honoráriumra és elismerésre várakozó írókra, vagy pedig – különben légió azon szomorú képek száma, melyek gondolatmenetünk nyomán támadnak. De nem csupán nyomort és rongyokat, szegénységet és árvaságot, kemény, nehéz munkát látunk a létért való küzdelemben, hanem igen gyakran díszes kereten belüli életet is. Sőt távol állók szemében biztosnak látszó exisztenciák is végig küzdik keserű gondok között – gyakran reménytelenül – és a versenyben elbukva, proletárokká süllyednek.

A vagyontalan katonatiszt leánya egyike ezen szomorú exisztenciáknak a folyton előre törtető emberiségben.

Bizonyos jólétben nevelkedik, kellemes társas életben. A katonatisztek kis leányai már az iskolában is összetartanak; a kis csoportban ők a „legelőkelőbbek” és ha a gazdag gyárosok leányai divatos, drága ruháskákban, finom sonkaszemléiket majszolják, már itt vigasztalják magukat „kiváltságos társadalmi állásukkal” és jó étvágygyal eszik száraz zsemléiket. Felháborodva utasítanak vissza minden – talán gyermeki jólelkűségből vagy hencegésből – felkínált adományt egy szép almát, vagy más egyebet. Katonatiszt leánya nem fogad el semmit, tudja, hogy mi illik.

Hogy mi illik, mi nem illik, mivel tartozik rangjának, elég gyakran hallja otthon, és „társadalmi állása” későbbi éveiben az egyetlen, ami vigasztalásul, pótlásul szolgálhat akkor, amidőn az élettől remélt örömök nem teljesednek be.

Az apa fizetése aránylag elég magas, de rangjának megfelelően kell élni, a fiútestvérek sok pénzbe kerülnek. A kis leány nevelésére nem igen lehet költeni.

Azért természetesen a város legelőkelőbb iskolájába jár, tanul franciául, angolul, földrajzot és történelmet, rajzolni és festeni – de semmit sem alaposan. Magánórák és tanfolyamok, vagy pedig egy bizonyos tárgyban való tökéletes kiképzés túlköltséges. A fiúk idősebbek lesznek, először az egyiknek van szüksége felszerelésre, tisztességes pótléokra, abban a jó ezredben, ahová az apa rangjához méltóan belépett; azután a másodiknak, harmadiknak stb. A fokozott igények felemésztik azt a csekély megtakarított tőkét is, melyet a leány jövője érdekében összegyűjtöttek.

A leány végre felnőtt – szép derék hajadonná fejlődött! De vele együtt a társaságbeli követelmények is megnöttek, – a kis összejevetelek már nem felelnek meg, feltétlenül szükséges egy-egy bál rendezése is. Az összes pajtások, akiknek felnőtt leányaik vannak, bált rendeznek. A leány összes barátnői is elvárják. Sőt egy visszavonultan

élő őrmagy vagy ezredes a felettes körük előtt sem kívánatos! Már a *carriere* szempontjából is eleget kell tenni e követelményeknek.

A báli kiadásokat a hölgyek ruhaszámlái is tetézik, melyeket szintén a család rangjához méltóan kell készíttetni. Az apa tárcáját erősen igénybe veszik, talán mértéken felül is.

Emellett minden erőlködés hiábavaló. A fiatal tiszték közül, kik a csinos leányt körülrajongják és boldogak, ha a jó táncosnővel az „első” keringőt és négyest táncolhatják, egyik sem tekinthető „partie”-nak.

Az öreg katona minden igyekezete is kárba vész, mert előbb-utóbb a rettegett dokumentum mégis megérkezik. A nyugalomba helyezett, elkeseredett tábormok egy „olcsó” városba költözik, vagyis olyan helyre, melynek az a híre, hogy ott kevés adót kell fizetni és az ember egészen visszavonultan élhet, de amely éppen ezen előnyeivel fogva már túlszűfolt minden rangú nyugalmazott katonával.

A jól ismert Penzionopolis!

Teljes visszavonultságban azonban itt sem élhet az ember; az olcsó, de bizonyos előkelőséget fitogtató bérkaszányokban egymás tőzomszédságában laknak régi jó pajtások, bajtársak. A leány is „fiatal még” hátha kínálkozik valami tűrhető „partie”.

Takarékoskodnak, koplálnak, hogy néhány össze-jövetelt rendezhessenek.

A társaság csak úgy hemzseg csinos, jólnevelt, vagyontalan katonatisztek leányaitól. A versengés óriási, a sokleányos családokból minden évben újabb és újabb fiatal, csinos újoncok kerülnek ki az élet piacára. Minden ősszel szaporodik a hadgyakorlatok alkalmával nyugdíjazott magasabb rangú tiszték és így a családok és természetesen az eladó leányok száma is. Elenyészően csekély azon leányok száma, akik házasság vagy pályaválasztás útján kikerülnek a forgalomból.

Utóbbi eset ki van zárva olyan családokban, a melyeknek csak egy leányuk van. A leányt biztosan kalandvágyónak, kötelességét nem teljesítőnek tartanák, ha netalán a házon kívül vállalkoznék valamire, bár ezzel egy pillanatig sem vádólnák akkor, ha egy férfi oldalán távozna szüleitől és vele akár Afrikába vagy Ausztráliába menne.

De ugyan mi lesz belőle? Ha szülei egyszer meghalnak, jövője a legnagyobb bizonytalanságnak van kitéve. A fivérek, fiatal tiszték, nagynehezen keresztülvergődnek nagyobb adósság nélkül. Talán egyszer gazdagon nőülnek, ez a remény lebeg állandóan a szülők és testvérek szemei előtt. Ez azonban egyelőre bizonytalan kilátás. Hogy akkor a fivérek gyámoltalan nővérüket magukhoz veszik, kétséges, valamint az is, összeférhet-e a leány sógoronőivel.

Legjobb esetben sem csábító kilátás mint a család ötödik kereke, mint megtűrt, kihasznált lény az életen át tengődni.

Ma azonban a szülők még élnek, a leány szép, még férjhez mehet, ezen okból mutatnia kell magát, társaságba járni, és ha nincs is kedve hozzá, mégis díszesen fel kell öltözködni, bámmennyi fáradságába és nélkülözésébe is került ez.

Mindenki iránt kedvesnek kell lennie, gyakran olyanokkal szemben is, kiket utói, kik műveltségben messze mögötte állanak, de akik gazdagok és őt – viszonzásra

nem reflektálva – gyakran meghívják és kiknek fiai talán „számításba vehetők”.

Hasznossá kell magát tennie befolyásos embereknél, a kaszinó igazgatójánál, hogy az ünnepélyekre meghívja, a játékony egyesületek elnöknőinél, nehogy valamiképpen kifelejtsek a szegények javára rendezendő színi előadásoknál, vagy élőképeknél, ha bazárt rendeznek sátrakkal és bájos elárusítónókkal.

Mindenben résztvesz, hogy lássák, hátha akad egy vagyonos férfi, ki őt a várakozás és felkínálkozás eme méltatlan helyzetéből kiszabadítja.

Lassankint idősebb lesz, de ezt igyekszik eltitkolni. A sok leányos társaságban nagyon hamar megvénül a leány. Már több év óta szerepel és a 19-20 éves versenytársnők őt 24 éves korában vénnek tekintik és nem tudják felfogni, hogy még mindig táncol.

Az idősebb hölgyek természetesen nem mulasztják el a leány anyjának ezt értésére adni.

Ekkor szegénynek fokozott szeretetreméltóságot és szolgálatkészséget kell kifejtenie, barátságot köt a legifjabb leányokkal, játsza a szíves elefántot és mosolyogva ugrál a legtacskóbb hadapróddal. Ha ő – amint híresztelik – jó táncosnő, hasznos munkát végezhet azáltal, hogy a fiataliságot begyakorolja a táncba, minden évben újakat, ad infinitum, amíg ebből is kivénül, sőt már egy kissé nevétségessé is vált. És ekkor energiájának utolsó kijelentéssel jelenti, hogy visszavonul – de mi lesz ezután!

Csendesen otthon ül, ápolja beteges szüleit, elviseli szeszélyeiket, szemrehányásaikat, hogy nem tudott célhoz jutni a sok kedvező alkalom mellett sem, melyet annyi áldozat árán nyújtottak neki, vagyis más szóval, nem értett ahhoz, hogyan kell egy vagyonos embert behálózni.

Legtöbbször egy ifjúkori szerelem halvány emléken élőszködik. Valami könnyelmű hadnagy, ki udvarolt neki és egy gyöngye pillanatában örök hűséget esküdtött a leánynak,

Mindketten szegények voltak. A férfi azonban már régen gazdagon megnősült, már százados, pompás ebédeket ad és megtörténhetik, hogy az utcán észre sem veszi a szerényen öltözött, elhervadt leányt és a találkozásnál sapkájához sem nyúl.

Hogy ne legyen elkeseredve a leány, ha átgondolja életét, múltját és – jövőjét!

Mikor az apa meghal, még szűkebb viszonyok közé jutnak, de a helyzet gyakran elviselhetőbb. Nők könnyebben nélkülöznek. Bár szűken telik a nyugdíjból, de megadóbban viselik az apró kényelmetlenségeket, mint az örökösen zsörtölődő apa. A leány kézimunkával – az egyetlen dolog, amihez ért – igyekszik szaporítani a jövedelmet, ami azonban nagyon nyomorúságos keresmény. Mindezek dacára igen jól éreznék magukat, ha a leány bizonytalan jövője, mint fenyegető rém, nem okozna állandóan nyugtalanságot. Mi lesz akkor, ha – amint előre látható – az anya előbb hal meg. A nyugdíj elesik, az utolsó válaszfal, mely őket az élet nagy nyomorától elválasztja, attól a nyomortól, mely mindig keserves, de különösen azok számára, kik jobb napokat is láttak, kevesebb ellenálló képességei bírnak és bizonyos tekintetben el vannak kényeztetve.

A leány legszebb idejét, ifjú erejét a szülőknek áldozta és ezek kilövik az élet nyomorába. Nem tettek

érdekében semmit, felfogásuk szerint nem tehetek más. mint alkalmat kerestek arra, hogy férjhez adják. Nem lett volna üdvösebb, ha korábban, midőn a szülők még fiatalabbak voltak. a leánynak módot nyújtottak volna arra. hogy az eddigi passiv küzdelmet egy cselekvő küzdelemmel válthassa fel? Még ha anyagi áldozatokba került volna is, valami tisztességes pályára művelték volna ki?

Ugyan ezzel sem lenne élete rögtön paradicsom – minden foglalkozást nehéz megtanulni és a boldogulás se könnyű” – de aki szorgalmas és kitartó, végtére mégis elér valamit. Ezenkívül a leány ideje ki volna töltve, és nem kellene bizonytalan jövőjének rémképeivel foglalkozni. Mert jövője kezeiben van, és tőle függ, hogy az kedvezőbbé alakuljon; szabad volna. nem kellene megalázkodnia. táncolnia akkor is, midőn nincsen kedve hozzá. Saját nézeteit nyíltan kimondhatná. teljesen független volna. mert a megélhetéséhez szükséges pénzt becsülettel megkeresné. De még a fivérek is másképp viselkednek vele szemben, amióta néha-néha egy kis zsebpénzt juttat nekik. Reggel vidáman megy foglalkozása után, este jókedvűen tér vissza, felvidítja szüleit az üzletben előforduló események elmondásával. amely előttük egy teljesen ismeretlen világ. Olykor színház- vagy hangversenyjeggyel lepi meg édes anyját. ami olyan fényűzés, melyet azelőtt sohasem engedhettek meg maguknak. Vasárnapra néhány finom szivarral kedveskedik atyjának. mert annak csak olcsóra telik.

Mindezektől eltekintve, a szülőknek nem okoz gondot leányuk jövője. Az öreg katona nyugodtan hagyhatja itt családját. a fiúk mellett áll a leány biztos egzisztenciával. sok esetben még a fiatal emberek tanácsadója és segítője, ha ezek az életben nem mindig elég erősek arra, hogy a kísértésekkel szembeszálljanak. Ha pedig a leány férjhez is megy, biztosan nagy lesz az öröm, de akkor ez a fordulat nem az utolsó és egyetlen remény. melyre életét alapíthatja. Szabadon határozhat és ha férjhez megy, biztos, hogy leányai nevelésénél saját tapasztalatait is értékesíteni fogja.

Fordította P. P.

A NŐ VÉDELME A BÜNTETŐ NOVELLÁBAN.

Közlő: DR. MÁRKUS DEZSŐ.

I.

Az országgyűlés elfogadta a büntetőtörvények módosításáról szóló törvényjavaslatot, amelynek a nőmozgalom szempontjából is nagy horderejű rendelkezései vannak. Ezeknek az egyik csoportja a fiatakorakra vonatkozik. a másik pedig a kerítést és a leány kereskedést sújtja a mainál remélhetően hatásosabb büntetéssel. Ezáltal csak a második csoportbeli rendelkezéseket akarom ismertetni. megjegyezvén. hogy a szentesítés alatt álló törvényjavaslat a leánykereskedés meggátolása érdekében tartott londoni és párizsi (hivatalos) konferencia (Gongrés international pour la repression de la traite des Blanches) határozatainak megfelelően szabályozta ezt a kérdést.

A büntetőtörvény novellájának szóban forgó szakaszai ezek:

43. §. Kerítés vétségét követi el, aki valamely tisztességes nőt házasságon kívüli nemi közösülés vagy faj-

talanság céljára önérdékből más részére szándékosan megszerez vagy megszerezni törekszik, ha a nő életének huszadik évét még be nem töltötte. (Büntetése: a 46. § szerint két évig terjedhető fogház, esetleg még 100-2000 K pénzbüntetés, hivatalvesztés. politikai jogok felfüggesztése.) A bűnvádi eljárás csak magánindítványra indítható meg. A magánindítvány nem vonható vissza.

44. §. Kerítés vétségét követi el. aki valamely tisztességes nőt szándékosan reábir. hogy az előbbi §-ban meghatározott célra bordélyházba vagy hasonló üzletbe lépjen. A kísérlet büntetendő. (Büntetés: úgy, mint az előbbi esetben.) Ez a cselekmény büntett, ha a sértett életének huszadik évét még nem töltötte be. (Büntetés: 3 évig terjedhető fegyház, esetleg 400-4000 K pénzbüntetés, hivatalvesztés és politikai jogok elvesztése.) Kerítés büntetést követi el az is, aki valamely nőt bordélyházban vagy hasonló üzletben akarata ellenére bármely okból visszatart. (Büntetés: 3 évig terjedhető börtön. egyébként úgy, mint az előző esetben.)

45. §. Tekintet nélkül a sértett nő korára és erkölcsiségére, a kerítés büntett, ha a tettes: 1. családsággal, erőszakkal vagy fenyegetéssel követi el; 2. a cselekményt hozzátartozója (Btk. 78. §). nevelés. tanítás vagy felügyelet végett rábizott vagy neki alárendelt nő ellen követi el; 3. a kerítéssel üzletszerűleg foglalkozik, vagy kerítés miatt már egyszer büntetve volt és büntetésének kiállása óta tíz év még el nem telt. (Büntetés: 3 évig terjedhető fegyház, egyébként úgy. mint a 44. § 2. bekezdésének esetében.)

46. §. A kerítés vétsége két évig terjedhető fogházzal, a kerítés büntette három évig terjedhető börtönnel büntetendő. Ha a sértett nő életének huszadik évét még be nem töltötte, a kerítés büntetésének büntetése a 44. § utolsó bekezdésének és a 45. §-nak eseteiben három évig terjedhető fegyház. Aki a cselekményt nyereségvágyból követi el, a szabadságvesztés büntetésén felül vétség miatt száz koronától kétezer koronáig, büntett miatt négyszáz koronától négyezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel is büntetendő. Aki a nőt bordélyházban vagy hasonló üzletben elhelyezés végett külföldre szállítja vagy szállíttatja, öt évig terjedhető fegyházzal és ezer koronától ötezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, üzletszerű elkövetés esetében, úgyszintén, ha a tettes ugyanily büntett miatt már egyszer büntetve volt és büntetésének kiállása óta tíz év még el nem telt, öt évtől tíz évig terjedhető fegyházzal és kétezer koronától nyolcezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

47. §. A kerítés büntette és vétsége miatt a hivatalvesztés és a politikai jogok gyakorlásának felfüggesztése is kimondandó.

II.

A 43. § csak a „tiszteséges” nőt oltalmazza, a bíróra bízva e fogalomnak esetről-esetre meghatározását, – azok, akik testükkel üzérkednek. természetesen nem vonhatók e fogalom körébe, de magától értődően, nemcsak az „tiszteséges”, aki nemi szempontból érintetlen. A törvény azonban nemcsak a húsz évnél fiatalabb leányt védi, hanem a húsz éven ámul levő asszonyt is. abból indulva ki, hogy a házasságkötés egymagában nem adja meg a testben és értelemben fejletlen nőnek azt az érett-

séget, amely szükséges ahhoz, hogy a tapasztalatlanságával és gyengeségével visszaélő kerítőkkel szemben sikerrel védekezessen.

A „megszerzés” szót a törvényhozó tudatosan használja avégből, hogy evvel a büntetőjogi védelmet a lehető legtágabb körre terjessze ki. tágabbra. mint a hasonló tárgyé 1903 április 3-iki francia törvény, amely az „embaucher, entrainer, détourner” kifejezésekkel él. A magyar törvény nem tart szükségesnek a büntethetőséghez sem megtevését, sem erőszakolást, még a növel való közvetlen érintkezést sem kívánja meg. Elég, ha a megszerzés megtörtént, akár úgy, hogy a tettes a sértett nőnek nyújt segílyt vagy módot a mással való közösülésre vagy fajtalanságra, akár pedig a harmadik érdekelt „más” személyt juttatja hozzá az áldozatul kiszemelt nőhöz. A törvény azonban még ennél is tovább menve, a büntethetőség határai közé vonja be nemcsak a kísérletet – ami már a bűncselekmény valóságos megkezdését jelenti, – hanem a megszerzésre való törekvést is, tehát az előkészítő cselekményeket is, ha egy meghatározott nő ellen irányulnak.

Kiterjeszti a törvény a kerítés büntethetőségének határát avval is, hogy annak egyik előfeltételül nem a nyereségvágyat, hanem az önérdeket szabja meg, ami sokkal tágabb körű fogalom. A nyereségvágy feltételénél kiesnének a büntethetőség köréből azok a rút üzemek, amelyeknek indító oka nem közvetlenül anyagi haszon, hanem egyéb előny elérése. Büntetlen maradna p. o. az a szolga, aki gazdájának szerzi meg a nőt, hogy jobb bánásmódban részesüljön vagy állását megtarthassa; az alkalmazott, aki előmenetel reményében teszi vagy előmenetelének megakadályozásától fél és mindazok, akiknél nyilvánvaló az érdekltség, de nem bizonyítható a közvetlen anyagi érdek. (L. a javaslat indokolását, 71. l.)

A 41. § nincs tekintettel arra, hogy a tettes önérdekből követte-e el a cselekményt vagy nem. Könnyelműség, jóhiszeműség, amellyel valaki egy leányt egy harmadik egyén karjaiba veti, nem játszhatik szerepet akkor, amikor tudatosan erkölcstelen üzletbe viszi és tudja, hogy micsoda rettenetes eredmény lesz annak következése. (L. indokolás.) Az eljárás megindítását ilyen esetben nem teszi a törvény függővé a sértett félnek könnyen befolyásolható akaratától, hanem mindig hivatalból megindítandónak mondja.

Minden félreértés kikerülése végett az indokolás kiemeli, hogy a nőt semmiféle okból, semmi kötelezettség címén egy pillanatig sem szabad akarata ellenére ilyen házban visszatartani. Éppen azért a visszatartás bármilyen módját ugyancsak büntettnek minősíti a törvény, amely e szigorú büntetéssel akarja lehetővé tenni a nőnek az erkölcös útra visszatérését is.

A 46. § 3. bekezdése a külfölddel való leánykereskedést bünteti, a mai, nevelésesen enyhe rendőri büntetéssel szemben, drákói szigorral, amelyet azonban, azt hiszem, mindenki helyénvalónak fog találni.

III.

Ez az öt szakasz, amellyel büntetőtörvényünknek a szemérem elleni büntetendő cselekményeket tárgyzó fejezete bővülni fog, nemcsak a kerítés és leánykereskedés üzőit fogja gázságukhoz mérten büntetni, hanem elő-

terbe helyezi majd a prostitúció szabályozásának kérdését is. A javaslat indokolása azt mondja egy helyütt, hogy „ha a társadalmi közffelfogás miatt nem is zárathatja be az államhatalom ezeket az üzleteket, azt a védelmet még a bukott nőnek is mégis meg kell adnia, hogy azok kötelékéből bármikor kiválhassanak”. Helyes. Ámde mennél szigorúbban bünteti a törvény a prostitúció megszerzést, mennél inkább tagadja meg a bírói jogsegélyt minden ügylettől, amely bordélyházzal kapcsolatos (pl. valamely háznak ilyen célra kibérléséből eredő ügylettől is): annál inkább ismeri el, hogy ilyen üzleteknek nemcsak tűrése, hanem még inkább azoknak hatósági engedéllyel felállítása az államnak szégyene, amelyért nem a társadalmat szabad első sorban felelőssé tenni, hanem, megfordítva, az államot, amely mitsem tesz a társadalom nemi erkölcseinek természetes, becsületes, okos és fölvilágosult nevelésére, hanem csakis a megtorlás és a rendőri felügyelet céljukat tévesztett eszközeivel akar megszüntetni olyan bajokat, amelyeket egyesegyedül céltudatos neveléssel, az igazi erkölcsei felfogásnak minden emberbe zsenge korától kezdve beoltásával lehet megelőzni.

GLOSSZÁK.

Népesedés. F. B. úr egyetemi tanszékére pályázik. Törekvésének jogosultságát egy „Népesedés” című kötetel igazolja. Ez a kedves mű a nemi erkölcseinket szabályozó törvényhozásban forradalmat idézhet elő. Még pedig igen pikánsat, amelyet eddig csak a trágár irodalom hirdetett. A reményteljes tudós ugyanis minden házaspárra nézve minimum 5-6 gyermeket akar törvényileg kötelezővé tenni. Amennyiben a családi szaporulat nem érné el ezt a minimumot, a feleség többférjűséggel köteles a törvény-szabta számot betölteni. A gyermekekről törvényes férje tartozik gondoskodni, az ő nevét viselik, stb. stb. A közoktatásügyi miniszter eberhardi batyujában van ez a könyv. Óriási érdeklődéssel várjuk: szerzőjének megítéli-e a tanszéket, vagy sem. Ha ez az eredeti tudós nem kap tanszéket, valóban nem tudjuk elképzelni, ki méltó Magyarországon egyetemi magántanárságra.

Furcsa. A Magyarországi Nőegyesületek Szövetsége régebben elhatározta, hogy hivatalos lapot ad ki. Különböző okokból ez eddig lehetetlen volt, s azért ideiglenesen a „N. N.”-t fogadta el hivatalos lapnak. Furcsa, hogy egyik tisztviselője szerkesztésében megjelenő hivatalos közlönye a szövetség legfontosabb eseményéről, a közgyűlésről nem ad helyes tudósítást, hanem leközi a napisajtóból eredő, egészen hamis, a valóságoknak sehogysem megfelelő tudósítást. Emellett aztán valóban nem vehetjük rossz néven a szociáldemokrata munkások lapjától, hogy ugyanezt a hírt vette dorongolási kedvének búnbakjául. Az ellenségeknek szívesen megbocsájítjuk az ilyen baklövéseket, de a hivatalos laptól lelkiismeretesebb tudósítást várnánk.

Politikai jog és házasság. Aggodalmas jóakarók, ha semmi más ellenvetésük nincs is, csak attól az egytől féltik a nőket, hogy a politikai jogok birtokában nem akarnak majd házasodni, tehát a család, stb. Erre az aggodalomra érdekes választ ad az amerikai házassági

statisztika. Eszerint Wyomingban, ahol a nőknek 40 éve aktív és passzív választójoguk van, az összes államok közül legkisebb a pártában maradt nők számaránya. Ellenfeleinknek nagy pechje, hogy az élet minden ellenvetésükre rácsafol.

A női becsület értéke. Sajtónk a múlt hetekben élénken tárgyalta a leányok kereskedelmi tanfolyamain alkalmazott garde de dameok kérdését. A „Pester Lloyd” kiszámítja, hogy ez a rendszer évi 17.280 kor. költséget okoz a fővárosnak, úgy hogy egy-egy tanuló felügyelete 18 koronába kerül. A Nőtisztviselők Országos Egyesülete tanfolyamainak kibővítésére anyagi segítséget kért a várostól, amely arra hivatkozva, hogy nincsen fedezet, elutasította az egyesület méltányos kérését. Lám, ilyen botrányosan neveléses dologra, amely a tanítókat épp úgy sérti, mint a tanulókat, közel 20.000 koronát pocskólnak el. Ennyi pénzt lop a város zsebeinkből, amelyekben amúgy is túlságos sokat turkál. Tessék kereskedelmi iskolai tanítónőket képeztetni és alkalmazni, ha olyan rossznak ismerik a tanári és a tanuló anyagot. A 17.260 koronát pedig tessék jobb iskolák szervezésére fordítani.

A kormányozható léghajó. Megvan. Talán már holnap itt röpköd a fejeink felett. De nem mint a természetén úrrá lett ember csodaműve, nem mint az az eszköz, amely a közlekedés forradalmával közelebb hozza egymáshoz az emberiséget, nem mint a nemzeteket elzáró határköveken diadalmaskodó szolidaritás fejlesztője, hanem mint harctechnikai eszköz. A huszadik század csodaszülöttjének bölcsőjét nem a fejlődés nemtői állják körül, hanem a rombolás démonai, akik kajánul lesik, elég erős lesz-e az újszülött arra, hogy lövegeiket elbírja. Pusztítást, rombolást várnak a technika legújabb produktumától, amelynek fejedelmi hivatása szárnyat adni az emberiségnek, hogy szabadon törhessen fölfelé!

POLIGÁMIA ÉS MONOGÁMIA.

Írta: F. G. MASARYK, Prag.

(Folytatás.)

Ezen irányzatokkal és felfogásokkal szemben velük együttesen egy magasabb, igazán haladó szellemű felfogás fejlődik ki napjainkban. Röviden megmagyarázom, mi ennek az új felfogásnak, ennek az új életnek, ennek az új világnak a lényege.

Az összes eddigi felfogások dualizmust állapítottak meg férfi és nő között; nagy különbségeket tettek közöttük. Ez a dualizmus, ez a különbség azonban a valóságban nincs meg. És mégis, nemcsak férfiak, hanem nők is vallják ezt a téves nézetet.

Ez a téves felfogás azon az állításon alapszik, hogy a nő, gyengébb lévén az agyveleje, nem való intellektuális munkára, stb. Ez azonban tévedés.

A munka a társadalomban nemek szerint és különböző egyéb tulajdonságok szerint oszlik meg. Egy példa világítja meg ezt legjobban. Vajjon ki hiszi komolyan, hogy a földműves,

a munkás, a hivatalnok vagy tanár felesége, aki arca verejtékével nevel fel 4-5 gyermeket, kevesebbet gondolkodik mint a férje? Vajjon a tanulás és magolás egyértelmű a gondolkozással? Szó sincs róla! Ha valaki tudós, sokat, nagyon sokat tud, a kenyerét is meg tudja keresni a fejével, még nem feltétlenül tud gondolkodni is. Ne gondolja senki, hogy emberek, akik nem végeztek egyetemet, nem tudnak gondolkodni. Az ipari munkás felesége igen gyakran sokkal többet gondolkodik, mint a férje, aki vasárnap letesz egy pár forintot az asztalra, vagy mint az a hivatalnok, aki feleségének a hónap elsején bizonyos számú forintot ad át. Ez a két férfi biztosan nem gondolkodik annyit, mint reggeltől estig fáradozó igénytelen feleségük.

Sokan abban látják a férfi és a nő közötti különbséget, hogy a nő elsősorban érzelmei hatása alatt áll, míg a férfit a hideg ész vezeti, de különben is durvább, kevésbé gyöngéd, stb. Ez sem igaz. A nőben nem több az érzelem, mint a férfiban és a férfiban nem több, mint a nőben. Az érzelmekkel manapság általában nagyon visszaélnék; megkülönböztetnek szép és nem szép, magasztos és alantas, gyöngéd és nyers érzelmeket. Miként az ismeretek sokasága nem teszi az embert gondolkodóvá, az érzelmek sokasága sem jelenti még azt, hogy ezek az érzelmek nemesek és szépek is. Hozzá, kell szoknunk, hogy a romantikus érzelmeséget az igazi érzelmektől megkülönböztessük.

A harmadik különbséget a nő tisztább erkölcsében látják. Ezt mi férfiak többnyire úgy értelmezzük, hogy a nőnek kell bennünket erkölcsileg megmentenie. Ez sem igaz; a nő nem erkölcsösebb és nem erkölestelenebb, mint a férfi. Ez a különbség egyszerűen nem létezik. A férfi és a nő az idők kezdete óta együtt élnek és a kapcsolat köztük oly szoros, hogy ez a különbség fenn sem állhat.

Végeredményben nem marad tehát más különbség, mint a fizikai. A nő izomzata ma gyengébb, mint a férfié és a különféle nemi funkciók időről-időre kizárják a férfi egyes foglalkozási ágaiból. Éppen ebből ered a nemek természetes munkamegosztása. Mondom, gyöngébb izomzatú a nő; de nem szabad ezt az állítást úgy a túlságba vinni, amint ez ma általánosságban történik. Korántsem olyan súlyos a dolog, mint ahogy képzelik (munkásnők, paraszt-asszonyok!). Ezért mondom, hogy gyengébb izomzatú; de kétségbe vonom, hogy gyengébb idegzetű is a férfinél.

Valamilyen állás, vagy egy tudományos problémával való foglalkozás stb. korántsem rongálja úgy az idegeket, mintha reggeltől estig 3-4 gyermek mászkál valaki körül és igen gyakran látnia kell, hogy betegség és ínség pusztítja őket. Állandóan és intenzíven

bennélni ezekben a gondokban, mialatt mi férfiak a házon kívül töltjük az időt, ismétlem, a nő idegzete nem lehet gyengébb, mint a férfié.

Ezzel eljutottam ahhoz a nézetem szerint helyes következtetéshez, hogy a férfi és a nő teljesen egyenlők. Szexuáldemokratikusként nevezném ezt a felfogást a régebbi, vallásos, szociális és politikai nézetekben megnyilvánuló szexuálarisztokratikus felfogással szemben.

Ha fennál ez az egyenlőség férfi és nő között, akkor gazdasági, szociális és politikai tekintetben annak a lehetősége és szüksége következik belőle, hogy férfi és nő egyenlő foglalkozást űzhet, hacsak a nőt nemi funkciói más irányban nem foglalkoztatják. Az ebből folyó követelmény a teljesen egyenlő munka férfi és nő számára.

Itt találkozom azzal az ellenvetéssel, amely a humanizmus köntösébe burkolva, újra meg újra felüti a fejét: Az asszony gyengébb, ha tehát a férfiéval egyenlő munkát követelünk a számára, belelökjük a gazdasági és szociális versenybe, amelyben – mint gyengébb fél – szükségszerűleg a rövidebbet húzza. A legnagyobb baj emellett – azt mondják – az, hogy felbomlik a család, az anya az apának, a nővér a fivérnek ellenségévé válik ... szóval, a nemek konkurrenciája elpusztítja az eddigi családi életet.

Ezt az érvet nap-nap után a legkülönbözőbb formákban halljuk és mégis teljesen alaptalan. Tegyük fel, hogy a nő anya, feleség, testvér nem dolgozik, nem gyarapítja a család jövedelmét, vajjon ki tartja el? A levegőben nem röpködnek sült galambok, a nem dolgozó, kenyeret nem kereső nőnek is kell ennie. Ki gondoskodik vajjon az eledeléről? A férj, apa, fivér, barát, ismerős, szóval valamilyen úton-módon a társadalomnak kell eltartania és ezt tényleg meg is teszi, hogyan lehet tehát konkurrenciáról beszélni? Éppen ellenkezőleg, azáltal, hogy annyi nő nem dolgozik, az őket eltartó férfiak közt annál is inkább kiélesedik a verseny. Ha a nő nem keres, az őt eltartó férfinak kell leányairól, testvéreiről valamiképpen gondoskodnia, neki kell tehát hevesebben, erősebben versenyeznie. A konkurrenciáról szóló érvnek tehát éppen az ellenkezője áll.

Gyakran mondják például, hogy a politika nem való a nőnek, aláássa a családi életet stb. De hát ki kívánja, hogy minden asszony képviselő legyen? Hány képviselő van általában egy-egy országban? Nincs szétszakítva a család akkor is, ha a vidéken lakó családapa a fővárosba megy képviselőnek?

Az egyenlő munka ellen felhozott összes kifogások nem egyebek, mint a fennálló egyenlőtlenség megtartására irányuló kísérletek. Így például ki van mondva, hogy az asszony hall-

gasson a templomban, holott szüntelen hangoztatjuk, hogy ő a vallásosabb, nem a férfi. Az orvosi, főleg a sebészi pályától féltjük a nőt, de elvárjuk tőle a sokkal nehezebb betegápolói szolgáltatásokat. Csupa üres kifogás!

Eddig a férfi és nő antropológiai egyformaságáról beszéltem. most szeretnék egymást a köztük főleg a házasságban fennálló intím viszonyról elmondani.

Az ótestamentum azt írta elő, hogy a házastársak „egy test” legyenek; ezt ma oda formuláznók, hogy egy szelleműek legyenek. Nem csupán testi, hanem szellemi, lelki házasság is létezik. Elizabeth Browningtól ered a „lelkek házassága” elnevezés. Erről akarok szólni.

A szüziesség, a cölibátus semmivel sem magasabbak és tisztábbak, mint a tiszta házasság.

A tiszta házasság a legbensőbb barátság; csúcspontja az associációnak, melyet ma annyira ápolnak és oly sokra becsülnek. A lelkek associációja. Nem képzelhető intímabb viszony, mint a férfi és nő közötti.

A házasságnak úgy a férfira, mint a nőre nézve magasabb fejlődési fokot kell jelentenie. A házassággal az emberek új életet kezdenek, az individuálisnál is magasabb fejlődési fokot érnek el.

A nemek felőli felfogásnak meg kell változnia. Említettem már, hogy a régebbi, főleg a keresztény aszkéta felfogás óriási különbséget tesz test és lélek között. Ez a régi keleti felfogás; Európában Plato vallotta és a görög filozófia pusztulása idején; vallja ezt a felfogást a kereszténység is és – a dekadens filozófia. Az anyagot és a testet tisztátalannak tartani végzetes tévedés. Ebből a tévedésből ered a modern francia irodalomnak az a sajátos perverz szexuális jezsuitizmusa, mely szerint a test vétkezhetik, anélkül, hogy a lélek bűnös volna benne.

Nem! A tisztátalanság nem a testben, hanem a szellemben fészkel. Aki tisztátalan, az előbb lelkileg bukik, csak azután testileg. Meg kell szoknunk, hogy tiszteljük a magunk testét, a tiszta testet, – ezzel rombadőlnék úgy a túlzott aszkézis, mint a kicsapongás ideáljai.

Téves első sorban az az állítás, – és ez minden bajnak a végső oka – hogy a nemi élet vagy a nemi ösztön, ahogy nevezik, az ember legerősebb és legfontosabb ösztöne, melyet ki kell elégíteni, mert különben testi-lelki betegséget idéz elő, szóval az az állítás, hogy a tartózkodás, a nemi abstinencia káros, – nem igaz. Minden tisztességes és lelkiismeretes orvos igazolja, hogy a tisztaság még senkinek sem

ártott és nem is árthat. A biológia arra tanít bennünket, hogy a férfi körülbelül 25 éves korában éri el testi fejlettségét; hát elhiszi valaki, hogy a férfi poligámikus élete a 25-ik évével kezdődik? Szó sincs róla, sokkal korábban, úgyszólván a gyermekévekben. De mindamellet beszélni fognak még soká a nemi ösztön fékezhetetlen erejéről. mert hát ez a legjobb kifogás. Azonkívül „tudományos” is.

(Folytatjuk.)

A NÉMETORSZÁGI MAGÁNALKALMAZOTTAK ÁLLAMI NYUGDÍJBIZTOSÍTÁSA.

Írta: EVA VAN ROY, KÖNIGSBERG.

(Folytatás.)

Időközben a férfiegyesületek között heves vita támadt a felett, hogy a tervezett biztosítást külön pénztár alakjában, vagy a már fenálló állami rokkant-biztosításhoz csatolva követeljük-e, előbbihez a kereskedői, utóbbihoz a műszaki egyesületek ragaszkodtak. Ez a vitás pont a bizottságban is szerepet játszott és késleltette ennek munkáját, úgy, hogy az csak november elején egy nyomtatott jelentéssel fejezhette be a munkáját. Ez a jelentés magában foglalta úgy a külön pénztár érdekében küzdő 5 szavazattal bíró többség, mint a 2 szavazattal bíró kisebbség ellenvéleményét.

E jelentés irányelvek felsorolásával kezdődik, amelyek főkövetelményei: külön aggkori és rokkantsági-kényszerbiztosítás a magánalkalmazottak özvegyeiről és árváiról való gondoskodással, hozzákapcsolva a munkásbiztosításhoz. Biztosítási kötelezett legyen minden 16-50 év közötti magánalkalmazott, nemére, fizetésére való tekintet nélkül. Szemben az ipari munkásokkal, napszámokkal, kézművesekkel és cselédekkel magánalkalmazottaknak tekintendők mindazon szellemi munkások, akiknek nincs nyugdíjjogosultságuk.

Magánbiztosítások ne mentesítsenek a kötelezettség alól.

Az önkéntes továbbbiztosítást a karból kiváló minden magánhivatalnoknak meg kell engedni.

A biztosítás teljesítményei a következők legyenek:

Rokkantsági járadék (várakozási idő 4 év), amely 40 járulékv után a biztosított átlagos jövedelem $\frac{2}{3}$ részét tegye ki; aggkori járadék (várakozási idő 24 év) a 65. életév befejezése után a rokkantsági járadék magasságában az özvegyi és árva-járadék az emlékirat javaslatai szerint.

A birodalmi hozzájárulást a magánalkalmazottak részére fenn kell tartani.

Az állásnélküliek továbbbiztosítása, a betegellátás és a gyógykezelés is a rokkantság-biztosítási-törvény határozmányai értelmében szabályozandó.

Ezzel szemben a férjhez menő női alkalmazottak járulékeinak fele (mint a rokkantsági biztosításnál) ne fizetessék vissza, hanem hasznosítsák azt az illetők özvegyi gyámolítására.

A rokkantsági járadék élvezetére a hivatásbeli rokkantság szolgáltatáson igényt, vagyis ez a jogosultság

azon az alapon állapíttassák meg, hogy valaki képtelen olyan tevékenységet kifejtteni, amellyel legalább a biztosított átlagos munkajövedelmet megkeresheti tekintettel az általa a rokkantságot megelőző utolsó 5 évben elfoglalt társadalmi és gazdasági állására.

A járulékok, amelyek felerészben a munkaadó és felerészben az alkalmazott által viselendők, átlagosan a mindenkori jövedelem 10%-ában állapítandók meg, fokozatokban fölfelé és lefelé, a különböző jövedelmi rétegek teljesítőképességének megfelelően és pedig 10 korosztályban, 550 M-ig terjedő jövedelemtől kezdődőleg 5000 M-ig.

Oly nőtlen biztosított hátramaradottjairól, aki nem élvezte járadékát, a balesetbiztosítási törvény értelmében történjék gondoskodás.

Végül követelik, hogy a biztosítottak nagyobb befolyása legyen a kezelésre és bíraskodásra és hogy a betegség- és balesetbiztosítási kényszer valamennyi magánalkalmazottra terjesztessék ki.

A kisebbség javaslatai csak néhány pontban térnek el ezektől.

A pénztár berendezésének módja ne határozassék meg, a biztosítási kényszer ne terjesztessék ki minden 5000 M fizetésű magánalkalmazottra. A rokkantsági járadék a biztosított átlagos jövedelemnek a felét, lehetőleg azonban $\frac{2}{3}$ részét tegye ki. A rokkantsági járadék igényére az legyen a mérvadó, hogy az illető nem képes többé megkeresni annak az V. részét, amit hasonló képzettségű ugyanazon szociális állású és testileg és szellemileg egészséges emberek megkeresni szoktak, azonban legalább is annyit, amennyi járuléka alapján mint rokkantsági járuléka megilletné.

A járulékok az I-IV. osztályban (1500 M jövedelemig) csupán 670-ot (50% járadék),

az V-VII. osztályban (1500-3000 M jövedelem) 7%-ot, (58 $\frac{1}{2}$ % járadék),

a VIII osztályban (3000-5000 M jövedelem 8%-ot (66 $\frac{2}{3}$ % járadék) tegyenek ki.

A birodalom által az özvegyi- és árvabiztosítás céljaira rendelkezésre bocsátott anyagi eszközök époly mértékben fordítandók az alkalmazottak javára, mint ez a munkásoknál történik.

A bizottság többsége az emlékirat felülvizsgálása és az előbb említett ellenvetések tekintetbevétele alapján azon a nézeten van, hogy a jövedelem 105-nyi átlagos járulékaival $\frac{2}{3}$ maximális járadékot elérhet és azt hiszi, hogy a járulékoknak ilyen magasságban való kirovása lehetséges. A kisebbség kételkedik benne, hogy az alacsonyabb jövedelmi rétegek képesek lesznek 10%-os járulékokat fizetni, továbbá, hogy az említett legmagasabb járadék elérhető volna: ezért tette enyhítő javaslatát. Mindkét párt természetesnek tartja azonban, hogy a hivatást teljesítő nők ugyanazokat a járulékokat róják le, anélkül, hogy saját hozzátartozóikról (férjezetten nőknél öreg szülők, fiatalabb testvérek) époly gondoskodás történne, mint a férfi kollegák családjáról. Nem jut eszükbe, hogy mily igazságtalan eljárás volna rosszul fizetett, existenciájukért keményen küzdő nőkre magas járulékokat háritani csak azért, hogy az ő gyakran egészséges és

munkabíró özvegyeiket minél jobban ellássák. Nem világos előttük, hogy itt a nőket kétféle mértékkel mérik, amikor különbséget tesznek „hivatást végző biztosításra kötelezett” és „nyugdíjra utalt férjes nők” között: nem gondolják meg, hogy ha özvegyi gondoskodást terveznek, azoknak a nőknek van erre első sorban igényük, akik férjhezmenetelük előtt mint magánalkalmazottak járulékokat fizettek, minthogy – nem úgy mint manapság a rokkantsági biztosításnál – ezeknek még csak egy részét sem szolgáltatják nekik vissza. Ellenkezőleg: a női kereskedelmi munkának legnagyobb ellensége, a németnemzeti kereskedőesetek egyesülete is számított különösen az eleső női járulékokból származó bevétel-többletre és a bizottság jelentéséből nem tűnik ki, vajjon ennek az egyesületnek a képviselője itt megmásította-e véleményét, vagy hogy a homályos szövegezés: „a női alkalmazottak járulékaik ezek özvegyi ellátására hasznosítandók” nem szolgáltat-e okot kétértelműsége.

Ezek az aggályok, amelyeket úgy az írásbeli, mint a szóbeli érintkezésben behatóan megmagyaráztak az egyesület körében, arra indítottak engem, hogy változtató javaslatokat dolgozzam ki, amelyhez, különösen a házas nők biztosítására vonatkozó régi kedvenc ideámhoz, a szövetséges egyesületek hozzájárultak. A női alkalmazottak egyesületeinek szövetsége a járulékteher felosztását, úgy a 7-es bizottság többségi, mint kisebbségi javaslatai szerint igazságtalannak, antiszociálisnak és nem gazdaságosnak tartja. Igazságtalannak azért, mert egy kényszerbiztosításnál hivatást végző férfiakra és nőkre a házas férfiak szükségletei nem lehetnek mérvadók és a cím „hátramaradott” özvegyek és árvák itt nem találó. A nőnek – különösen a férjzetlennek – gyakran szintén kell gondoskodni hozzátartozókról, öreg szülőkről, vagy fiatal testvérekről. Nem eléghető ki az, hogy saját magas járulékfizetése által férjüketől családjait ellátja, míg saját, általa eltartott hozzátartozói üres kézzel maradnak hátra, míg ő a halála előtt esetleg élvezte járadékát. A női magánalkalmazottakra nézve, akik az emlékirat értelmében a férfialkalmazottak fizetésének csak 55%-át húzzák és akik sem a hivatásbeli, sem a polgári életben nem élvezik azokat a jogokat, amelyeket a férfi, a jövedelem 10%-ának leadása majdnem elviselhetetlen nyomasztó adóvá válik, minthogy annak ily magas mértékben való megsabása csupán azért szükséges, hogy a jobban szituált és nagyobb tekintélynek örvendő nős férfi magánalkalmazottak terhein könnyítsenek.

(Befejezése köv.)

SZEMLE.

A szocialista szakszervezetek mozgalma ellen. Az amszterdami kongresszus alkalmából a szakszervezetek központja a hollandiai pártlap hasábjain a következő nyilatkozatot közölte:

„A nők választójoga érdekében Amszterdamban tartott kongresszuson jelen volt magyar delegátusok csupán a burzsoázia hölgyeit képviselték és küzdelmük csupán a hölgyek választójogának elérését célozza. A magyar

hölgyek jelentése azt a véleményt kelti, mintha ők a szakszervezetekkel békés egyetértésben működne. Ilyen állítás ellen a magyar szakszervezeti központ elnökségének tiltakoznia kell. A feministák Magyarországon a szakszervezetekkel semminemű összeköttetésben nem állnak, sőt ellenkezőleg, a szakszervezetek és a munkásnők a feministákkal és mozgalmukkal élesen szemben állnak. A feminista-mozgalom Magyarországon egy maroknyi csapat polgári hölgyből áll, akik a munkásnőket a maguk céljaira akarják kihasználni. Magyarország munkásnői osztálytudatos organizációban vannak szervezve és a férfiakkal vállalva küzdenek a munkásosztály felszabadításáért és a szocializmusért, minthogy ugyanazt a kapitalisztikus jármót kell viselniük, mint a férfiaknak.”

E rosszhiszemű támadásra egyesületünk a következő nyilatkozattal felelt:

„A magyar delegátusok nem tettek jelentést, miután Magyarország nem tartozott azon fontos eredményeket elért országokhoz, amelyek jelentés előterjesztésre jogosultak voltak. Az előadásokban egy árva szóval sem említették a szakszervezeteket, minthogy erre a program alkalmat sem adott. Így tehát a szocialisták védekezése a magyar delegáció „jelentése” ellen, az első betűtől az utolsóig légből kapott hazugságon alapul. Ha a magyar delegátusok jelentést tettek volna, bizonyára nem kerültek el annak a mérges küzdelemnek fel- említését, amellyel a magyarországi szocialdemokraták megnehezítik a nők választójogáért folyó feminista küzdelmet. Ha a szocialisták olyan büszkék e harcukra, a feministák készek nekik nemzetközi bizonyítványt kiállítani, hogy derekasan küzdenek a feministák és a nők választójoga ellen és hogy válogatás nélkül minden fegyvert felhasználnak a nők választójogának meggátolására. A Feministák Egyesületének politikai bizottsága.”

Az olasz kormány a nők választójoga mellett.

Az olasz kamara néhány hónap előtt a kormányhoz utalt át egy a nők választójogára vonatkozó javaslatot. A kormánynak a javaslat tanulmányozására kiküldött bizottsága partoló véleményt nyilvánított.

Gyermektörvényszék. A külföldet követve nálunk is életbe léptették a gyermektörvényszék intézményét. (L. lapunk idei évfolyamának februári számát.) Az új intézmény működéséről csak megfelelő tapasztalatok után mondhatunk majd ítéletet.

A kelet asszonyai: Perzsiában és Törökországban forradalmak lüktetnek. Az egyik, a török, már sikerrel is járt: alkotmányt hozott a népnek. E történelmi jelentőségű események különösen a nőmozgalomra nézve jelentősek, mert úgy Perzsiából, mint Törökországból azt jelentik az összes tudósítók, hogy a nők, minden osztály asszonyai, nemcsak tagadhatatlanul a liberalizmus szellemének terjesztői, hanem elszántan szítják a szabadságért vívott harcot és tevékeny részt vesznek benne.

Az első női egyetemi magántanár Németországban. Dr. Elisabeth Altmann-Gotteiner a mannheimi egyetem magántanára lett. A munkásnőkérdésről hirdeti első félévi előadásait. Dr. Gotteiner még egészen fiatal asszony, aki főképen a nők választójogáért fejtett ki eddig nagy szociális tevékenységet.

Kereskedelmi szakoktatás. A budapesti kereskedelmi akadémia, melynek tanárképző intézete tavaly nyílt meg a nők előtt, újabban főiskolai tagozatát is megnyitotta nők számára. Logikus kiegészítésként most középiskolájába is fel kellene vennie női hallgatókat. A Nőtisztviselők Országos Egyesülete ily irányú kérést intézett az akadémia intézőbizottsághoz.

Francia nőkongresszus. Parisban június végén nagyszerű nőkongresszust tartottak, amely a következő határozati javaslatokat fogadta el: 1. Az összes állami tanintézetek a nők előtt megnyitandók. 2. Mindazok a törvények, amelyek a férfiakat előnyben részesítik megváltoztatandók. A nők a férfiakkal teljesen egyenjogúsítandók. 3. Kölcsönös beleegyezés törvényes válóoknak ismertessék el. 4. A törvénytelen gyermekek apái törvényesen köteleztesse a gyermekek fentartásáért nagykorúságukig. 5. Az összes pályák megnyitandók a nők előtt. Törvényesen biztosítsák nekik a bírói, ügyészi és állami tisztviselői pálya, 6. Sürgősen megadandó a nők aktív és passzív választójoga.

Különféle hírek: Bécs melletti Badenben, mint első nő e téren Ausztriában, Low Anna asszony működik, mint tennisztrainer. – Búziáson Dr. Kurtucz Valeria és Dr. Stefanovics Anna fürdőorvosok. – A dublini gázgyárok igazgatója Miss Ina G. Richmond lett. A fiatal hölgy eleinte postatisztviselő volt, de hamarosan a gázgyártás szakmájára tért át. Írlandban szaktekintélynek tartják e téren. – Néhány hét előtt Zalavár, megye, újabban pedig Szatmármegye közgyűlése kimondta, hogy 15 éven aluli gyermekeknek szívart, vagy cigarettát árulni tilos. Ily értelemben feliratot is intézett a képviselőházhoz, melyet pártolás céljából a vármegyéknek is megküldött. – Berlin városi tanácsa elhatározta, hogy a város összes örültek-házaiban egy-egy női orvost is alkalmaz. – A berlini egyetemi könyvtárban 3 férfi és 10 nőtisztviselő van alkalmazva. – Kentucky egyetemén Mrs. Florence Stoutot választották első női dékánnak. – Kairóban Michel Anna asszony mint első egyiptomi ügyvéd telepedett le. – Wienben a Hochschule für Bodenkultur állami vizsgáját két nő kitüntetéssel tette le; nálunk még az alsófokú kertészeti iskolákat sem nyitják meg a nők számára.

IRODALOM.

BEÉRKEZETT ÚJ MŰVEK.*

Komócsy István: A gyermekek nemi felvilágosítása. Szülők könyve. Pécs. Ára 2 kor. Kapható a Szt. István társulatnál.

A. Caspary: Jakob Julius David. Köln a/Rh. Paul Neubner.

*Bírálatukat fentartjuk magunknak.

Leo Sarkadi-Schuller: Within four walls. Children at play London, T. Fisher, Unwin.

Report of the International Woman Suffrage Congress held in Amsterdam 15-20 June 1908. Ára 2 kor. Kapható a Feministák Egyesületében.

Bebel Ágost: A nő és a szocializmus. Budapest. Népszava könyvkereskedése kiadása. Ára 3 kor. Bebelnek világhírű munkája végre jó magyar fordításban is rendelkezésre áll. Hosszú ideig csak irodalmi merényletnek nevezhető fordítása létezett. Bebel könyvét ismertetni felesleges, mert 44 német kiadása révén a nőmozgalom iránt érdeklődők ismerik. A tévedésekre és hibákra rámutatni szintén felesleges, mert a munka ezek mellett is kiváló és értékes része a feminista irodalomnak. Nagyon nagy kár, hogy az újabb kiadások és az utánok készített fordítások nem egészítik ki a statisztikai adatokat a legújabb korig. Azoknak, akik eredetiben nem tudják olvasni Bebel munkáját, melegen ajánlhatjuk a jó új fordítást.

Adele Gerhard und Helene Simon: Mutterschaft und geistige Arbeit. Berlin, Georg. Reimer. II-ik kiadás. Ára 5 M. Néhány száz, szellemi munka téren kiváló, közismert asszony életadatait és tapasztalatainak ismertetését öleli fel ez a munka. Célja megállapítani: az anyasággal összeegyeztethető-e a szellemi munka s vajjon egyik nem esik-e a másik rovására. Néhány év előtt, az első kiadás megjelenésekor a nőmozgalomnak egyik legegésőbb teoretikai kérdése volt ez. A nőmozgalom ugyanis akkor sürgette legnagyobb erővel a szellemi foglalkozások szabaddá tételét. Szerzők nagyban hozzájárultak a kérdés tisztázásához. Munkájuknak meggyőző, adatbeli értéke csökkent, mert az élet oly hangosan bizonyította az anyaság és a szellemi munka összeférhetőségét, hogy nagyjában már alig vitatják e kérdést. Az egyetemi tanszékek, politikai hivatalok sorra nyílnak az asszonyok előtt és a világ nem hal ki. A 16 gyermekkel büszkélkedő Mária Teréziától mai napig sem változott az a lehetőség, hogy valaki nehéz szellemi munka mellett is ösztönrel és értelemmel szerető, gondos anya legyen. Adele Gerhard és Helene Simon pszichológiai és szociológiai tanulmánya azonban maradandó értékű azon nyilatkozatokért, amelyekben a kérdezettek száza documents humanseket állítottak ki önmagukról.

Die Frau. Nietzsches Stellung zu Weib, Liebe und Ehe von Walter Jesinghaus. Sammlung von Einzeldarstellungen. Verlag Friedrich Rothbart, Leipzig. Ára kötetenként 1.50 M. Band XVI. Nietzsche egyik rajongója azokkal az asszonyokkal akarja megkedveltetni Nietzscht, akik a filozófus ostortéoriájából, a nőekkel szemben sokszor kifejtett ellenszenvéből, a nőmozgalmat elítélő írásaiból nem tudtak annyi lelkesedést meríteni, hogy szőröstül-bőröstül az ő filozófiája hiveiül szegődtek volna. A könyvecske szerzője naiv tolkodással kínálja Nietzscht, mint azt az író, „akinél igazabban sohasem írta le senki a nőt”. Jesinghaus úr szerint óriási tévedés Nietzscheknek a nőmozgalom ellen írt szentenciáit nőmozgalom-ellenesnek tartani. Kéri az asszonyokat, rajongjanak Nietzscheért és akkor megértik majd, hogy mindaz, amit ellenük mondtak, mellettük szól. Céljával ellentétben a könyvnek az a jó hatása lehet, hogy azok az asszonyok, akik ma a modernség kritériumának a Nietzsche-rajongást tartják, felismerik, hogy a filozófust sok tekintetben túlbecsülik.

Ügyvezetőség:
VI., Kemnitz-utca 19.
Pénztáros:
HELLERNÉ BOLBERITZ GEORGINA
V., Arany János-utca 1.

A FEMINISTÁK EGYESÜLETE HIVATALOS KÖZLEMÉNYEI.

Tagsági díj tetszés szerint; legalább évi 6 korona.

**GYAKORLATI
TANÁCSADÓ**
V. ker., Mária Valéria-
utca 12., II. em.
Pénteken este 6—8-ig.

Politikai propaganda-alapunkhoz újabban hozzájárult:

Engel Berta, Nagysurány	200.—
1 1	30.—
Dirner Gusztáv dr.	25.—
Júniusi kimutatásunk	52.—
	<hr/> 297.—

Tagtársak! Ezekre van szükségünk! Nyomtatványokkal kell elárasztanunk az országot. Gyűléseket, előadásokat rendeznünk az ország minden részében. Ne vonja ki magát senki sem. Áldozzék mindenki arra a legfontosabb célra, amely minden törekvésünk alapja. Azok, akik fürdőkben, nyaralókban üdülnek, ne felejtsek el, hogy egyesületünk irodájában ügyünknek néhány önfeláldozó munkása teljes erőmegfeszítéssel dolgozik mindnyájunkért. Segítsünk a távolból is, legalább a propagandához szükséges összegek előteremtésével. Gyűjtőívvel az iroda szolgál. A Budapesten levő tagtársakat pedig kérjük: munkával is segítsenek. Köszönettel kell felemlítenünk Kerner Mária tagtársunk értékes segítségét. Ő egész nyáron át nehéz hivatalos munkája mellett minden szabad idejét egyesületünk munkájának áldozza fel. Sok ilyen segítőtársra van szükségünk!

Aki a második félévi tagdíjat még nem fizette meg, küldje be a pénzt haldéktalanul postautalványon!

Újból kérjük a vidéken, illetve fürdőhelyeken tartózkodó tagtársakat, hogy úgy nyomtatványainkkal, mint viták rendezésével igyekezzenek az eszmét terjeszteni és annak híveket szerezni. Iparkodjanak odahatni, hogy minden nyilvános könyvtárban meglegyenek mozgalomunk főbb irodalmi terméket, hogy „A nő és a társadalmat” mindenhol járassák.

Szerezzünk új tagokat!

Mrs Carrie Chapman-Catt Magyarországon. A választójogi világszövetség kiváló elnöke október elején Magyarországra jön. Kérésünkre vállalkozott arra, hogy néhány vidéki városban is tart előadást. Egyelőre Arad, Nagyvárad, Nyitra, Pécs, Szombathely, Temesvár városokban tervezünk egy-egy előadást, valószínűleg Pozsony, Szeged is sorra kerül. Ha más városbeli tagtársaink is óhajtanák, hogy mozgalmunk világszerte tisztelt nagyszőnye náluk is tartson előadást, szívesked-

jenek mindennemű felvilágosításért sürgősen a politikai bizottság elnökéhez (Schwimmer Rózsa, VII., Elemér-utca 36.) fordulni. Ugyanővele tárgyaljanak mindazok, akik ősszel a feminizmus ismertetése és terjesztése érdekében előadást kívánnak rendezni. Egyesületünk több szónoka kész a vidéket a propaganda érdekében beutazni.

Őszi munkaprogramunkra vonatkozó javaslatokat kérünk. Vidéki tagtársainktól is, minthogy nagy súlyt helyezünk arra, hogy a vidéki tagtársainknak közvetlenül is segíthessünk s hogy őket szorosabban bevonjuk a munkába.

A politikai bizottság Budapesten levő tagjai okvetlenül jöjjenek fontos megbeszélésre a Gyakorlati Tanácsadóba aug. 7-én és aug. 14-én 6 órakor.

Gyakorlati tanácsadónkat az utóbbi időben szép számmal keresték fel úgy tagtársaink, mint mások is pályaválasztási, állasközvetítési és egyéb kérdésekben. A hivatalos órákat a nyári szünet alatt is megszakítás nélkül tartjuk meg. Minden egyesületi ügyről Pogány Paula tagtársunk naponként délben 1-2 óra között készséggel nyújt felvilágosítást.

Nemzetközi békekongresszus Londonban.

Egyesületünknek sok tagja vesz részt a kongresszuson, amelyen hivatalosan Schwimmer Franciska tagtársunk képvisel bennünket.

Az amszterdami kongresszus naplója megjelent. Az értékes kiadványt mindenkinek el kell olvasni, aki a nagyfontosságú eseményről tájékozott akar lenni. Ara 2 kor. Csupán egyesületünk útján kapható. Sürgős megrendelést kérünk.

PÁLYAMUTATÓ.

Gyermekgondozónők. (Pótlás) A temesvári gyermekvédő egyesület kezdeményezéseire a temesvári és aradi állami gyermekmenhelyekben az intézeti igazgató főorvosok 8 hónapig tartó gyermekgondozónői szaktanfolyamot tartanak. Felvétetnek 4 polgári oszt. végzett vagy hasonló műveltséggel bíró nők 16-35 éves korban. A tanítás elméleti és gyakorlati. A végzett növendékek az állami gyermekmenhelyekben mint gyermekgondozónők, később mint felügyelőnők nyernek alkalmazást. Fizetésük teljes ellátás mellett havi 20 K-tól 40 K-ig. Főúri magánházak, ban igen keresik őket s ott 50-60 K fizetést kapnak. A növendékek tagjai a gyermekgondozónők országos testvérszövetségének, mely egyesület erkölcsi s anyagi érdekeiket védi állásnélküliség esetén, betegség vagy rokkantság esetén otthont nyújt, továbbá tagjai egy országos nyugdíjgyegetületnek. Jelenleg sokkal több nőt tudna a szövetség elhelyezni, mint ahány növendéket szerény anyagi viszonyai miatt kiképez. A tandíj az egész tanfolyamra 200 K, a teljes ellátást beleértve. Ezt a díjat indokolt esetekben elengedik.

Külön meghívókat és értekezéseket nem küldünk.

A NŐTISZTVISELŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE HIVATALOS ÉRTESETÉSEI.

Postatak. 17764.
TÉLEFON 80-75.
Egyesületi helyiség:
VI., Andrásy-út 83.

Felhívjuk t. Tagtársaink figyelmét szeptember elején kezdődő

tanfolyamainkra.

Tantárgyak:

Magyar és német GYORSÍRÁS;
GÉPÍRÁS (6 féle rendszerű írógépen);

KÖNYVVITEL;

NÉMET, FRANCIA ÉS ANGOL NYELV.

Előjegyzéseket már most elfogad a titkárság.

Bizottsági ülések:

ÜDÜLŐTELEP-BIZOTTSÁG: Minden hónap első hétfőjén.

TAGSZERZŐ-BIZOTTSÁG: Minden hónap első szerdáján. (További intézkedésig a budai Várkert-kioszkban.)

KIRÁNDULÓ-BIZOTTSÁG: Minden hónap első csütörtökjén.

KÖNYVTÁR-BIZOTTSÁG: Minden hónap első szombatján. (Ezúttal augusztus 8-án.)

A bizottsági ülések mindenkor este ½8 órakor kezdődnek. Külön meghívókat nem küldünk.

ÖSSZEJÖVETELEK AUGUSZTUS HAVÁBAN.

Minden szerdán este ½9 órakor a budai Várkert-kioszkban (Várkert-rakpart).

KIRÁNDULÁSOK: 9-én, vasárnap Kovácspatak, Esztergom. Indulás reggel 9.20 órakor a nyugoti p. u.-ról. Találkozás pontban 9 órakor az indulási csarnokban. Visszatérés hajón. Vasúti és hajóköltés kb. 3 korona.

23-án, délután Farkasvölgy, Makkos Mária. Találkozás d. u. 3 órakor a déli vasúti villamos-átszállónál. Útiköltség 60 fillér.

Üdülőtelep: Június és július havában 16 tagtárs vette igénybe a balatonlellei üdülőtelepet. Augusztus második felére feltétlenül még elfogadunk jelentkezéseket, arra az esetre, ha az előjegyzettek közül valaki visszalépne.

Júliusi krónika. Nyári tanfolyamaink az elmúlt hónapban befejeződtek. A vidéki fiókok közül ezúttal a nagyváradi látogatta meg kiküldöttünk. Állásközvetítőnk forgalma nagyon élénk volt, olyannyira, hogy a kínálgató állásoknak csak kis részét tudtuk betölteni. Főleg sok kiegészítőt kerestek. Természetes, hogy ezek az állások igen nehezen tölthetők be, mert csak ritka véletlenség, ha igazán képzett, jó tisztviselő kiegészítő állásra vállalkozik. Ezen a szabadságok veszélyeztetése nélkül csak úgy segíthetünk, ha minden tisztviselő arra törekszik, hogy hivatalában a személyzet oly bőséges legyen, hogy egy

személyt a többiek minden megterhelése nélkül lehessen helyettesíteni.

Kereskedelmi akadémia. A budapesti kereskedelmi akadémia a szeptemberben kezdődő iskolaévtől fogva akadémiai (főiskolai) tagozatára nőket is felvesz érettségi bizonyítvány alapján. Örömmel üdvözljük ezt az intézkedést, melyben az egyenlő előképzettségnek általunk oly régen vallott és hirdetett elve jut érvényre. A kereskedelmi pályára készülő túlnyomó többsége számára azonban a főiskola ma még elérhetetlen, mert a felső kereskedelmi iskolákban csak elvéve és kivételesen engedik meg leányoknak, hogy az előadásokat hallgathassák. Hogy az újonnan nyert szabadságnak a tisztviselői pályára készülő nagyobb száma tényleg hasznát lássa, átiratban felkértük a kereskedelmi akadémia vezérő-bizottságát, hogy az akadémia felsőbb kereskedelmi iskolai tanfolyamát is nyissa meg a nők előtt.

Adományok. Egyesületünk régi barátja, Katscher Lipót úr ismét tanújelét adta egyesületünk iránti jóindulatának, 30 K-t adományozva Schwimmer Rózsa-alapunk és 30-at üdülőtelepünk javára.

Postatakarékpénztári befizetési lapok. Blumgrund Janka tagtársunk mintegy 500 darab postatakarékpénzt. befizetési lapot ajándékozott egyesületünknek azzal, hogy az értékesítésük útján befolyó összeget az üdülőtelep javára fordítsuk.

Felkérjük tagtársainkat, hogy az irodáikban felgyülemelő, munkaadóikra nézve teljesen értéktelen postatakarékpénztári befizetési lapokat gyűjtsék össze és cégek szerint szétválogatva, juttassák az egyesületbe, hogy azok értékesítésével is növeljük intézményeink anyagi erejét.

Őszi és téli munkaterv. Egyesületünk tisztikara legutóbbi ülésén már foglalkozott az őszi és téli munkaterv kérdésével. Akinek tagtársaink közül erre vonatkozó kívánsága vagy indítványa van, közölje azt írásban a titkársággal.

Fürdőkezdmények. A fővárosban levő különböző fürdőkbe kedvezményes jegyek vagy utalványok kaphatók az egyesületben. Több magyar fürdő egyesületi ajánlás alapján díjmérséklést engedélyez tagtársainkkal.

Nagyvárad.

Ebben a holt szezomban egyesületünknek rendkívüli eseményben volt része: Bédy-Schwimmer Rózsa folyó hó 19-ikén megtartott előadása.

A rekkenő hőség nem riasztotta vissza az érdeklődőket s egyesületünk termei, folyosója, erkélye zsúfolásig megtelt hallgatókkal.

Főlölesleges említenem, hogy az előadás milyen érdeklődéssel, milyen tetszéssel találkozott, csupán azt jegyzem meg, hogy ennek hatása alatt többen önként jelentkeztek rendes illetve pártoló tagként leendő felvétellel.

Ugyancsak akkor megtartott választmányi ülésen Miklós Jutka, Révész Böske pártoló, Gárdos Berta, Miklós Ilonka és Salgó Giza rendes tagok a pénzbeszedői teendőket magukra vállalták. Ismételten kérjük a t. kartársakat.